

Yttrande över Färdplan för Östergötlands regionala livsmedelsstrategi 2023-2030

Inledning

Centerpartiet ser nyttan med en gemensam färdplan för att bidra till ett snabbare genomförande av målen i Östergötlands livsmedelsstrategi.

Centerpartiets ingång är att Östergötland är ett län med stor lokal livsmedelsproduktion. Det ökar förutsättningarna för att säkra tillgången till livsmedel, inte minst i kristider. Det är viktigt att implementera både målen och intentionerna från den regionalt framtagna livsmedelsstrategin. Vi anser att det krävs krafttag för att säkerställa en livskraftig livsmedelsproduktion i hela Östergötland. För att stärka konkurrenskraften i det östgötska lantbruket både på kort och på lång sikt behöver andelen närodlade och lokalt producerade livsmedel öka i regionens måltider. Det är även viktigt att företagen är hållbara och lönsamma. Åkermarken ska värnas och skyddas från exploatering.

Generella synpunkter

Vi anser att färdplaner skapar en gemensam riktning som möjliggör tydliga prioriteringar och insatser för berörda aktörer. Det kräver därmed att man faktiskt gör prioriteringar genom att lista specifika åtgärder anpassade för Östergötland, och tydliggör vilken roll olika aktörer har för genomförandet. Ser man på Genomförande-avsnittet vore det därför önskvärt med skrivning om ägarskapet av dokumentet, vem den är till för, vem samordnar, etc. Dokumentets svaghet är otydlighet kring roller och ansvar.

Vi tycker också att det saknas en beskrivning av jordbrukets plats och vikt för att nå livsmedelsstrategins mål. Här går det också att tydligare beskriva vikten av de gröna och blå näringarna. Överlag önskar vi mer stringens i texterna, där åtgärdsavsnittet kan bli än slagkraftigare. Det kan uppnås genom att inte ha en så beskrivande text av behov, snarare vilka åtgärder som krävs.

Specifika synpunkter

- S.6: Saknar det övergripande syftet på den sidan. Den finns i brödtexten på sidan 7 men bra att tydliggöra att det övergripande syftet faktiskt står ordagrant i livsmedelsstrategin också. Nu är det istället visionen som står där, men tyngden borde vara att vi vill öka både konsumtion och produktion i Östergötland.
- S.12: Saknar stycket om att även offentliga myndigheter är kunder/konsumenter. Det finns förvisso ett avsnitt om offentlig upphandling men det tåls att påminnas om att även myndigheter och andra offentliga instanser är viktiga kunder och konsumenter som kan påverka efterfrågan på närodlat livsmedel, och därmed skapa en större marknad för östgötsk och svenskt livsmedel.
- S.12: i andra stycket under Kund och Konsument saknas text om försörjningsberedskap. Se förslag på tillägg som är fetat: "Dessutom bidrar den svenska livsmedelsproduktionen till levande landsbygder, lokala företag och jobb, **samt trygg försörjningsberedskap.**"
- S. 14, andra och tredje stycket: Saknar skrivning om nyttan med minskat svinn och bättre matchning. Det finns behov av att tydliggöra nyttan av bättre matchning av efterfrågan

och produktion. Vi kan ha mål om att utöka utbud men det måste också föregås av en ökad efterfrågan för att det ska fungera. Det är svårt att öka produktion utan en ökad efterfrågan, någon måste ha det som produceras. Den här frågan är starkt förknippad med arbetet att minska matsvinnet. En bättre matchning bidrar också till minskat svinn.

- S. 14 Konkurrenskraft-avsnittet saknar perspektivet kompetensförsörjning som också förbättrar konkurrenskraften. För en långsiktig konkurrenskraft är det livsviktigt med en trygg framtida kompetensförsörjning. Att vi är konkurrenskraftiga som län har också till stor del att göra med att vi har den kompetens vi har från första början. Detta behöver vi fortsätta jobba med för att dels inte mista kompetensen till andra sektorer, dels säkra tillväxten inom sektorn.
- S. 15, punkt 2, tillägg av text som pekar på vikten av förlängd säsong för att livsmedelssektorn ska vara attraktiv och välkänd näring, utöver ökad lönsamhet. Förlängd säsong bidrar också till lönsamhet. Ett tydligt exempel är Östgötadagarna som möjliggör en förlängd säsong på både våren och hösten, med Östgötadagarna i maj och september.
- S.15 åtgärder: Vi pratar om samverkan beslutsfattare och tjänstepersoner. Förslag om att specificera nivå: lokalt, regionalt eller nationellt. Det skapar en tydlighet att peka behovet av samverkan mellan olika nivåer också för att arbetet och olika styrdokument inte ska spreta. I övrigt så pekar inte dokumentet så mycket på vad olika aktörer gör eller borde göra. Dock exemplifieras det i stycket vad Länsstyrelsens uppdrag blir i och med kommande strategiska plan för jordbrukspolitiken. Där finns därmed en obalans. Dokumentet borde tydligare beskriva olika aktörers roller.
- S.15 åtgärder: Saknar åtgärder som bidrar till att vi breddar antalet aktörer och underlättar för nya företagare att etablera sig. Här är regler och villkor viktiga att bevaka, prioritera och påverka eftersom de har stor bäring på konkurrenskraften. Det kan ske genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraft och lönsamhet inom branschen.
- S.16 första stycket. Frågan är om det verkligen är "strategiska utvecklingsprojekt" som krävs för att påverka konkurrenskraften vid klimatförändringar. Det är snarare ett tidigt strategiskt arbete och stöd för klimatomställning som krävs.
- S.17 åtgärder: Saknar text om vikten av att öka kännedom om LOU och dess verktyg för att kunna upphandla lokala produkter i praktiken så att det blir resultat på riktigt.
- S.19 åtgärder: Saknar perspektivet kompetensförsörjning som också är väsentligt i trygghetsfrågan. Utan kompetens eller människor som kan producera är vi också sårbara.
- S.22 om samverkansgrupp: Bli svårt att tänka sig att samverkansgruppen kan bidra till snabbare genomförande av målen i livsmedelsstrategin om gruppen saknar beslutsmandat. Det behöver bli tydligare beskrivet hur arbete hos olika aktörer kan bidra till snabbare genomförande.
- Bilaga 1 och 2 föreslås tas bort. Bilaga 1 är för mycket på detaljnivå vad arbetsgruppen ska jobba med och kan i viss mån begränsa gruppens arbete. Bilaga 2 skapar snarare förvirring och utesluter andra aktörer som inte finns med i matrisen.

För Centerpartiet i Region Östergötland

Julie Tran
Gruppledare